

KUĆA LORDOVA

Presuda od 11,12,13,14,18,19 i 20.III.1991.

The Bank of Nova Scotia

v.

Hellenic Mutual War Risks Association (Bermuda) Ltd.

(The " GOOD LUCK ")

Suci: Lord Bridge of Harwick, Lord Brandon of Oakbrook, Lord Oliver Aylmer-
ton, Lord Goff of Chieveley and Lord Lowry

POVREDA JAMSTVA (WARRANTY) U POMORSKOM OSIGURANJU

U slučaju povrede jamstva (warranty), prema čl.33 (3) Marine Insurance Acta (MIA) iz 1906. osiguratelj je oslobođen dužnosti naknade štete od dana povrede jamstva.

P.& I.Klub koji se pismeno obvezao da će obavijestiti banku kao založnog vjerovnika na brodu o prestanku osiguranja, dužan je to učiniti čim sazna za povredu jamstva od strane osiguranika.

Brod " Good Luck " pripadao je grupi brodova pod nazivom " Good Faith Group" u vlasništvu grčke kompanije Franicons Compania Naviera S.A.

Većina brodova navedene grupe kupljena je putem dugoročnog pomorskog kredita. Između tri poznate svjetske banke koje su bile uključene u dodjelu kredita, najveći iznosi dobiveni su od kanadske banke, tužiteljice u ovom sporu (The Bank of Nova Scotia).

Kao što je to uobičajeno, banka je sigurnost otplate kredita osigurala poznatim oblicima obveznopravnih i stvarnopravnih jamstava pri kupnji broda na kredit. U prvom redu ugovaranjem " mortgagea" na svakom kupljenom

brodu ili grupi brodova, te nekim drugim dodatnim osiguranjima (collateral security).

S obzirom da se u zemljama common-law sustava "mortgage" broda ne prostire " *ex lege* " i na naknadu iz osiguranja mortgageom opterećenog broda, stranke su posebno ugovorile cesiju (assignment) osiguranja u korist banke kao založnog vjerovnika.

Brodovi iz grupe " Good Faith", među kojima i brod "Good Luck", 1980. postali su članovima tuženog P.& I. Kluba za osiguranje ratnih rizika (Hellenic Mutual War Risks Association, u daljnjem tekstu samo Klub).

Banka je obavijestila Klub o ugovorenoj cesiji osiguranja i Klub se pismeno obvezao da će, *inter alia*, banku obavijestiti ako dođe do prestanka osiguranja.

Navedena obveza, sadržana u toč.3. pisma (letter of undertaking) kojeg je 25.VI.1981. Klub uputio banci, postala je kasnije predmetom spora.

Naime, u skladu s pravilom br.20. Kluba , njegov je upravni odbor (board of directors) imao pravo odrediti pojedina područja kao " zone dodatnih premija" (additional premium areas).

Kako bi se osiguranje održalo na snazi i u slučaju odlaska broda u navedeno područje, vlasnici broda bez odgađanja moraju o tome obavijestiti Klub. Brod može uploviti u navedeno područje samo uz suglasnost osiguratelja i plaćanje dodatne premije.

U protivnom Klub nije ovlašten usvojiti bilo kakav zahtjev za naknadu štete koja je nastala za vrijeme boravka broda u takvom području.

Isto tako, područja posebno velikih opasnosti, u skladu s pravilom br.25, upravni odbor Kluba može proglasiti kao "zabranjene zone" (prohibited areas). Za vrijeme plovidbe takvim područjima važe drugačiji uvjeti pokrića, koji se moraju posebno ugovoriti, jer inače osiguranje prestaje.

Za potrebe ovog spora potrebno je naglasiti da su u septembru 1980. Shatt Al Arab, Khor Musa i ostali prilazi mjestima sjeverno od Perzijskog zaljeva proglašeni "zabranjenim zonama", s obzirom da se radilo o područjima pod neposrednim utjecajem borbi između Iraka i Irana.

" Good Faith " brodovi uglavnom su bili dani u najam iranskim naručiteljima i često su išli u razne iranske luke. Njihova putovanja obuhvaćala

su i " zabranjene zone " kao i "zone dodatnih premija" . U namjeri da izbjegnu plaćanje dodatnih premija, vlasnici " Good Faith " brodova nisu postupili prema uvjetima iz pravila br.20. i 25. te obavijestili Klub o namjeranim putovanjima brodova.

U jesen 1981. Klub je otkrio što se događa, ali nije poduzeo nikakve korake da spriječi takvo prijevarno ponašanje grčkih brodovlasnika, kao ni da obavijesti banku o tome da brodovi na kojima oni imaju "mortgage" radi nepridržavanja uvjeta iz pravila br.20. i 25. idu u Perzijski zaljev neosigurani.

Ne znajući za pravo stanje stvari banka je u proljeće 1982. odobrila novi kredit grčkim brodovlasnicima. Nekoliko mjeseci nakon toga brod " Good Luck", ploveći prema Bandar Khomeiniu, bio je pogođen projektilom, što je prouzročilo veliko oštećenje, pa je proglašen izvedeni potpuni gubitak (constructive total loss).

Brodovlasnici su postavili Klubu zahtjev za naknadu pretrpljene štete, lažno navodeći da su postupili u skladu s uvjetima iz pravila 20. i 25.

Nakon sastanka upravnog odbora (4.VIII.1982.) Klub je odbio postavljen zahtjev kao neosnovan, a na osnovu činjenica :

1. da se brod u vrijeme nastanka štete nalazio u "zabranjenoj zoni", i
- 2." zoni dodatnih premija" bez prethodne obavijesti Kluba.

Tek nakon toga datuma (iako je i prije imao kontakte), Klub je obavijestio banku o učinjenim propustima broda i razlozima odbijanja zahtjeva.

Smatrajući da Klub nije postupio u skladu sa svojom pismeno preuzetom obvezom i pravovremeno joj poslao obavijest o prestanku osiguranja, te da takvo ponašanje Kluba predstavlja i povredu načela dobre vjere ("good faith") te dužnosti obavještanja ("duty to speak"), banka je tužila Klub radi naknade štete na ime izgubljene vrijednosti broda koji joj je predstavljao jamstvo za otplatu kredita , kao i dodatnog kreditnog iznosa koji su u međuvremenu odobrili vlasnicima broda ne znajući za pravo stanje stvari.

Prvostepeni sud¹ usvaja zahtjev banke , držeći da je Klub počinio povredu svoje pismeno preuzete obveze o obavještanju banke u slučaju prestanka osiguranja, kao i povredu dužnosti obavještanja banke, ali ne i načela dobre vjere.

---

1 Cf. Lloyd's Law Reports 1988, Vol.1,str.514.

Na takvu odluku Klub ulaže žalbu i Žalbeni sud² je usvaja. Ne prihvaćajući mišljenje prvostepenog suda, sudac Lord Justice May je istaknuo da je odluka o prestanku osiguranja donesena tek nakon sastanka upravnog odbora Kluba tj.4.VIII. Odmah nakon toga Klub je o tome obavijestio banku, pa se ne može prihvatiti tvrdnja o bilo kakvoj povredi od strane Kluba.

Protiv drugostepene odluke žalbu ulaže banka i Kuća Lordova je usvaja.

Obrazloženje takve odluke dao je sudac Lord Goff of Chievely.

Navodeći kako je spor nastao oko dužnosti Kluba da obavijesti banku o prestanku osiguranja, na što se izričito pismeno obvezao, sudac je napomenuo da je u vezi s time najprije potrebno riješiti pitanje prestanka osiguranja.

Naime, u engleskom pravu postoji specifičan pravni institut pod nazivom "warranty" (jamstvo osiguranika).

"Jamstvo" predstavlja prešutni uglavak ugovora kojim osiguranik jamči osiguratelju da li hoće ili neće nešto učiniti, ili, da li određeno stanje postoji ili ne postoji.

Jamstvo mora biti poštovano, jer u slučaju njegove povrede, osiguratelj se osloboda dužnosti naknade štete (discharged from liability) od dana povrede jamstva.

Prema čl.34.t.3. MIA tim pravom osiguratelj se može koristiti, ali ga se može i odreći. Prema mišljenju suca i pravilo br.20. i pravilo br.25. sadržavali su jamstva osiguranika u odnosu na pridržavanje uvjeta sadržanih u pravilima. Prema tome, osiguranje prestaje u slučaju plovidbe zonama dodatnih premija" ili " zabranjenim zonama " bez suglasnosti osiguratelja, te plaćanja dodatnih premija.

S obzirom da se Klub nije odrekao svog prava u slučaju povrede jamstva u skladu s pismenom obvezom koju je preuzeo na sebe, Klub je bio dužan obavijestiti banku čim je saznao za povrede jamstva od strane broda, a ne tek nakon sastanka upravnog odbora Kluba, kad je odbijen zahtjev broda za naknadu štete.

Na kraju, sudac je zaključio da nepravovremeno obavješćavanje banke o prestanku osiguranja predstavlja povredu pismeno preuzete obveze Kluba iz toč.3. pisma što ga je uputio banci. Takva povreda dovela je do toga da je

2 Cf. Lloyd's Law Reports 1989, Vol.2,str.238.

banka odobrila novi kredit brodovlasnicima, što ona vjerovatno ne bi bila učinila da je na vrijeme bila upoznata s pravim stanjem stvari. Na temelju navedenoga žalba se usvaja.

(Lloyd's Law Reports 1991, Vol.2, str.191.)

DOROTEA ĆORIĆ

asistent-pripravnik